

EKO

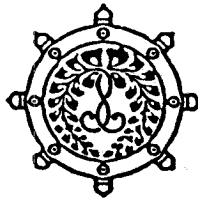
回

向

DRIEMAANDELIJKS
TIJDSCHRIFT

December 1990

Nr 47

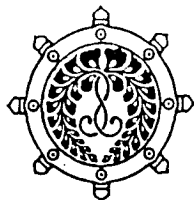

Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w.

Pretoriastraat 68

B-2600 Antwerpen-Berchem

Afgiftekantoor : 2600 Berchem 1

I n h o u d

Editoriaal : Over boeken, kami's en shinjin	1
Shinran Shonin : Mattosho 9	3
Sh.A.Peel : De Naam is Namu Amida Eutsu (ix)	5
M.R.Franck : Uiteindelijk loopt het goed af	9
D.Girardin : Lijden	12
Seneca : Ad Lucilium , 28	15
Dr.T.Unno : Jodo Shinshu Begrijpen (4)	16
Jikoji-Nieuws	21

Het Centrum en de Shin-Tempel JIKOJI erkennen de spirituele en morele autoriteit van de Jōdo-Shinshū Hongwanji-ha (Kyoto) in de personen van Hoofdabt Gomonshu Koshin Ohtani en van Ere-Hoofdabt Zenmon Kosho Ohtani, maar zijn voorts organisatorisch en financieel autonoom. Hun werking is dus afhankelijk van uw medewerking, uw waardering en uw steun.

Onze bankrekening (voor België) is 408-2066511-88, Centrum voor Shin-Boeddhisme V.Z.W., 2600 Berchem-Antwerpen. Voor Nederland en buitenland, bij voorkeur op postrekening 000-0173766-39, op naam van A.Peel, B-2600 Berchem-Antwerpen, België.

Editoriaal

OVER BOEKEN, KAMI'S EN SHINJIN

U kent allen wel die tekst uit het Oude Testament, in het boek Prediker, dat "wie zijn kennis vermeedert, vermeedert zijn smart."

Ik zou zoiets in de Leer van de Boeddha nooit zo affirmerend durven stellen . Kennis, inderdaad *intellectuele* kennis, wordt er gezien als een noodzaak, zij het ook op een aan elk persoon aangepast niveau . Immers : men dient primair te *weten* wat het lijden is, de oorsprong van het lijden, de opheffing van het lijden en de weg die voert naar die opheffing van het lijden . Dat is inderdaad de weg die men moet begaan, - men dient hem te kennen, te situeren om hem te erkennen en te herkennen . Zeker wij, westerlingen met onze stuntelige pogingen alles te rationaliseren, alles in discursieve, conceptuele schema's te gieten, wij voelen zo sterk de behoefte om die Michelinkaart van de Verlichting te kennen .

Maar we mogen die Michelinkaart niet verwarren met het landschap waar we doorheen moeten trekken . We mogen het 'middel' niet verwarren met het 'doel', zoals we maar al te vaak doen . We moeten zelfs, op een zeker ogenblik, ook het 'middel' loslaten, en daarbij ook de door ons soms zo moeilijk verworven kennis erkennen voor wat ze is : een betrekkelijkheid, een relatieve uitspraak over duizend-en-één relatieve dingen . En we moeten overheen elke accumulatie van termen en teksten en commentaren en namen, het onzegbare, ondenkbare, onvoorstelbare boeddhaschap ervaren in zijn vervullende uitstraling van wijsheid/mededogen .

Wijsheid, *prajña* , is geen discursieve kennis die we uit boeken of preken puren. Mededogen, *karuna* , is geen emotionele constructie van het gemoed .

De Leer beleven, dat is niet de opsomming kennen van de zeven of acht vormen van bewustzijn, noch de 24 mogelijkheden van *pratitya*, noch het uitrafelen van de verschillen in denkstructuur tussen Nagarjuna en Dinnaga . De Leer van de Boeddha beleven, dat is zich kunnen koesteren in Amida's Licht, in de innerlijkheid van de Nembutsu, nadat men ontdekt heeft - vaak met heel wat pijn - dat men ondanks al zijn diploma's, zijn bibliografieën, zijn politieke of

religieuze eretekens, precies die *bombu* is, precies dat onwetende, wispelturige, dwaze persootje dat door de Gelofte-Kracht wordt omvat en nooit meer losgelaten .

Hier verdwijnen dan ook wetenschap en filosofie . Hier wordt alle eruditie overbodig, alle logische structuren zinloos . "Word ongeletterd" zei Honen .

En Shinran echoode dit in Tannisho : "... in Nara en op de berg Hiei, daar wonen talrijke eerbiedwaardige geleerden... Wat mij Shinran betreft, ik heb u niets uitzonderlijks mede te delen ." Of in Mattosho, die "Lamp voor Latere Tijden", waar hij schrijft : "Ondervraag hierover a.u.b. om 't even welk geleerd persoon... ik ben er immers de man niet naar om deze zaken aan anderen te verduidelijken..."

Of men nu geleerd of ongeletterd is, enkel *shinjin* is belangrijk . Shinjin is Amida's Ware en Werkelijke Gemoed . Shinjin houdt vrede en vreugde en natuurlijkheid en waarheid in . Is immers de mens van shinjin niet de beschermeling van alle boeddha's, bodhisattva's en kami's ? Deze bescherming is niet, zoals die van een verzekeringsmaatschappij, een ziekenkas of een overlevingspensioen, een beveiliging tegen de vele vormen van karmisch lijden . De bescherming van shinjin is niet 'tegen', maar 'voor'. Ze is positief, niet negatief ; ze is een inwendig landschap van kleuren en licht : hier en nu !

Allicht hebben na Shinran de Shinshu-'theologen', zeker sedert Rennyō, al te zeer de nadruk gelegd op het gebeuren na de dood¹. Allicht hebben ze, zij het ook meestal om historisch-politieke gronden, van *oso-eko* en *genso-eko* een dualiteit gemaakt, waarbij *genso-eko* als het ware verbannen werd na de fysieke dood die de Geboorte in het Reine Land is .

Bij Shinran vind ik hierover nergens een verwijzing . In tegendeel . Voor Shinran is shinjin immers hier en nu de *vestiging* van de Geboorte ; shinjin is voor hem het "dies-seits" aspect van de Geboorte . Dat is de belangrijkheid van shinjin : niet meer gebonden aan de kringloop van leven-en-dood, geniet de mens van shinjin, in zijn lijdensbestaan en zoals hij is, het perspectief van *Sukhavati*, het Rijk van Vreugde .

Wie diep genoeg in zichzelf kan kijken, ontwaart in zijn gemoed de Gelofte-Kracht van het Oneindige Mededogen .

¹In zekere zin heeft ook het christendom dat gedaan, tot voor héél kort...

En wie diep genoeg rondom zich kan kijken, ontdekt hier en nu de ontelbare wezens die net zoals hij, in de drie tijden van de beginloze en eindeloze tijd en in de werelden ontelbaar als de zandkorrels van de Ganges, mede diezelfde weg van licht bewandelen .

Ik weet niet of dit alles erg filosofisch of boeddhologisch of gewoonweg logisch kan genoemd worden . Maar dat zal mij geen zorg meer zijn .

Namu Amida Butsu .

Shitoku

MATTOSHO Lamp voor Latere Tijden

Brieven van Shinran (9)

De Voortijdelijke Geloofte van Amida wordt in haar geheel gemanifesteerd in de Naam, namu-amida-butsu, en buiten deze Naam is er geen bovennatuurlijke realiteit of wezen . De gevolgen van dit simpele feit zijn ondoorgrondelijk .

[De Geloofte en de Naam zijn Eén]

Ik heb uw brief zorgvuldig gelezen .

Ik kan niet begrijpen waarom uw vraag zou opkomen, want hoewel wij over Geloofte en Naam spreken, zijn ze geen twee aparte dingen . De Naam bestaat niet gescheiden van de Geloofte ; de Geloofte bestaat niet gescheiden van de Naam . Niettemin is zelfs dit zeggen reeds het opleggen van iemands eigen berekening . Eens dat men zich realiseert dat de Geloofte het conceptuele begrijpen overtreft en men zich met oprecht gemoed realiseert dat de Naam het conceptuele begrijpen overtreft en hem uitspreekt, waarom U dan nog bezighouden met uw eigen berekeningen ?

Mij komt het voor dat U, met al uw pogingen om te begrijpen door redeneren en te studeren, in verwarring bent gebracht . Het is volledig fout . Vanaf het ogenblik dat U gewoon tot het besef komt dat de Geloofte en de Naam het conceptuele begrijpen te boven gaan, moet U het niet op de ene of de andere manier gaan berekenen . In de daad die tot de Geboorte leidt mag niets van uw berekening zijn .

Met respect.

Sde maand, 5de dag
Shinran

Kyomyo-bo

Toon deze brief aub. ook aan de anderen . Wij zeggen dat in Ander-Kracht geen zelfwerkzaamheid de ware werkzaamheid is .

Vertaald door H.Eerdekens, naar de Engelse uitgave "Letters of Shinran", Shin Buddhist Translation series I, Kyoto 1978 .

De NAAM is NAMU AMIDA BUTSU (IX)

Shitoku A. Peel

Voor de boeddhist, en meer specifiek voor de Shinboeddhist, betekent bevrijding niets anders dan de Verlichting zelf . Niet in de zin van een of ander persoonlijk geschenk noch in de vorm van een individuele zaligheid, maar in de zin van een 'verlichte terugkeer' naar de wereld van de talloze lijdensexistenties . Het religieuze doel van de Shinboeddhist is niet de vreugde van een goddelijk bestaan in een of andere soort van paradijs . Het is totale, onvoorwaardelijk deelneming aan de dynamiek van het boeddhaschap, om alle mede-wezens tot deze bevrijding te brengen .

Waarlijk, Amida is geen 'God de Vader' van het boeddhisme, ook geen 'Voorzienigheid' zoals men die aantreft bij sommige 18de-eeuwse filosofen . En wanneer het soms gebeurt dat we inderdaad de neiging hebben Amida voor te stellen in de gedaante van een anthropomorfe godheid, zoals dat gebeurt op de altaren en de hangrollen van onze Shin-tempels, dan beseffen we toch maar al te goed dat dit feitelijk enkel een *upaya*, een *hoben* is, een passend middel om het hoofd te bieden aan de niet-doeltreffendheid van ons menselijke denken .

Komt daarbij ook nog de behoefte als mens het "Andere" tot mens te vertalen, menselijke warmte te zoeken in Amida's nabij-zijn . Amida als vriend (*zenjishiki* , *kalyanamitra*) te ervaren . "Voor mij alleen werd de Leer verkondigd" in een diepmenselijke dialoog tussen Amida en mezelf...

Het is uiteraard een filosofische simplificatie te zeggen dat Amida *zoiets is* als een 'energie', een 'cosmische kracht', die 'spontaan, natuurlijk, vanzelfsprekend, noodzakend, noodzakelijk, werkzaam' is . Of dat we het zo uitdrukken dat Amida 'de som en de resultante is van alle heilzame krachten die in de natuur, in het universum werkzaam zijn' ; dat 'hij' Verlichting is, het Grote Nirvana e.d.m. Al die omschrijvingen en bepalingen zijn "waar" en toch "onwaar", 'waar' doordat ze werkelijk effectief in ons bestaan een betekenis hebben, 'onwaar' omdat ze alle stilvallen en oplossen op het grens-moment van het onvatbare, ondenkbare, onvoorstelbare . Geen enkele beschrijving, geen

enkele definitie kan adequaat, ten volle, absoluut (als Skr. *paramartha-satya*) uitdrukking geven aan datgene dat in het diepste binnenste van ons gemoed werkzaam is . En dat wij ervaren als de Naam : *Namu Amida Butsu* .

Hier staat de ernstige boeddhist voor een zeer serieus probleem waarmee hij te kampen heeft, soms jarenlang . Het boeddhisme is niet zo simpel... Zo wordt ons gezegd dat het Reine-Landboeddhisme het 'Gemakkelijke Pad' vertegenwoordigt; maar deze wat pejoratieve term verwijst uiteindelijk slechts naar de praktijk . We ontmoeten die term voor 't eerst bij Nagarjuna ; en Nagarjuna is nu niet bepaald de gemakkelijkste filosoof...

Dat creëert de ambiguë benadering die we kennen . Want Shinrans visie op het Reine-Landboeddhisme is tegelijkertijd heel eenvoudig in zijn emotionele of esthetische aspect, maar uiterst subtiel, gesublimeerd, op het raakvlak van de "hogere sferen" van de mystiek in zijn intellectuele, wijsgerige perspectieven .

Zelfs als concept is Amida Buddha zeer moeilijk te benaderen . In onze geest ontstaat dit begrip (als *Amida-Buddha*-heid) vanuit het onuitgesprokene, het krijgt gestalte maar dan verwaast het weer in het ongrijpbare . Zoals een bovendimensioneel 'lichaam' dat in onze gebruikelijke 3- of 4-dimensionele bestaan optreedt en weer verdwijnt . Sommigen pogen deze Amida-Buddha-heid in te vangen in uiterst intellectuele speculaties . Maar ons intellect is en blijft deficiënt ; onze woorden zijn en blijven steeds onvolledig en invalide . We zijn en blijven verkeerd . Dat is de onwetendheid, de misvatting, de fundamentele denkfout . Zelfs Shinran, met zijn lange ervaring, met zijn uitgebreid weten én zijn ongelooflijk diep be-grijpen, slaagt er niet in ons een duidelijk, afgelijnd, logisch, intellectueel beeld van Amida te bezorgen .

In de rauwe realiteit van het dagelijkse leven, wat is Amida ? Als hij geen god is, geen 'zijnde', geen wezen, is hij dan slechts een droom, - of een boeddha, of een vorm van energie, of enkel een constructie van onze geest, een illusie te meer, - of is hij absolute essentie of absolute substantie of wat ? Of wat ?

En hoe komt het dat de Myokonins altijd over Amida spreken alsof hij iets aan het doen is in hun huis, alsof hij hun rijstpotje aan het koken is, of aan de schoonmaak, of als de naaste buur met wie ze gaan vissen of een glas wijn drinken ? Want de Myokonin voelt Amida als een persoon, heel dicht bij :

*Namu Amida Butsu
is altijd bij mij
en ik bij hem .*

zegt Saiichi Asahara, en ook

*Altijd bezig : Namu Amida Butsu
altijd rekeningen aan het schrijven :
Namu Amida Butsu .*

Maar hier dient men zorgvuldig naar Saiichi's woorden te luisteren : hij spreekt niet over Amida, maar hij heeft het over Namu Amida Butsu . Saiichi zegt niet dat Amida bij hem is - zoals een christen kan zeggen dat God bij of met hem is - maar hij zegt dat Namu Amida Butsu altijd bij hem is .

Immers : Amida Buddha, de Oneindigheid van het Boeddhaschap, is intellectueel bekeken inderdaad een heel ver personage . Maar in de ware en werkelijke religieuze ervaring, is hij heel, heel dichtbij . Maar de Naam zijnde, kan het boeddhaschap niet afgesneden worden van de lijdende, onwetende, begoochelde en zondige wezens die wij zijn - en dat we inderdaad gerealiseerd hebben dat we inderdaad zo zijn .

In dit perspectief is Amida het ware en werkelijke 'positieve' in onze existentie . Hij is immers voor ons, in ons de wereld van het licht, de aanwezigheid van de bevrijding, van het los-worden, die zich actualiseert in Namu Amida Butsu .

Daarom : laten we aannemen, toegeven dat als Amida Buddha hij ofwel verweg is in een of ander Westelijk Paradijs ofwel gewoonweg in onze geest, maar als Namu Amida Butsu is hij de aanwezige aanwezigheid .

Sedert het beginloos begin van de tijdloze tijd² is Boeddha's positieve aanwezigheid aanwezig in elk wezen . Ze welt op vanop de bodem van ons gemoed, in die dieptes waar het "mijn" overvloeit in het "andere" dat zich uitstrekt tot ver buiten ons tijdruimtelijke denken .

Om die redenen spreken de Reine-Landmeesters over "Ander-Kracht" als zijnde de heilswerkzaamheid, die door haar absolute natuur onvoorwaardelijk werkzaam is in elk wezen, wat of hoe dat wezen ook moge zijn .

Uit die diepe bron die wij "Ander-Kracht" noemen, rijst Namu Amida Butsu op als het 'ène-gedachte-moment', als een fluistering of als een kreet .

En zò opgekomen in de feitelijkheid van ons dagelijkse bestaan, straalt Namu Amida Butsu uit over elk aangenaam of onaangenaam moment .

In en met deze Namu Amida Butsu, die géén ritueel en géén mantra is, is de mens niet meer eenzaam of hopeloos . Want Amida *sesshu-fusha* omvat en laat nooit meer los . Hij is de ongeziene maar gehoorde helper in nood, de ware dharma-vriend .

Door deze 'natuurlijke' en toch 'bovennatuurlijke' Namu Amida Butsu, krijgt het dagelijkse leven een andere dimensie, een andere zin; want dit leven, dit lijdensbestaan wordt positief . De aanwezigheid van de bevrijding uit samsara wordt gerealiseerd op elk ogenblik van 's mensen positieve attitude . Overal de Boeddha zien, in alles en iedereen; op elk ogenblik binnen en buiten zich de Boeddha horen: dat is de betekenis van Namu Amida Butsu in het dagelijkse leven.

² Zegt de moderne astrofysica niet dat de tijd inderdaad tijdloos is, onmeetbaar, onzegbaar, onvoorstelbaar, - dat wij niets kunnen uitspreken over de 'tijd' vóór de Big Bang, dat de tijd 'gaten' vertoont en in sommige gevallen zelfs niet schijnt te 'kloppen' met de *onkreukbare* tweede wet van de thermodynamica ?

Myoukai Rutger Franck

Uiteindelijk loopt het goed af ...

*Het Gemoed van Vertrouwen en Diepe Overgave :
Diep beseffen dat alles uiteindelijk goed uitvalt,
dat alles uiteindelijk altijd goed afloopt .*

'k Geloof dat ik gerust mag stellen dat het kernpunt van de Jodo-Shinshu-Leer het best kan beschreven worden met dat ene cruciale moment van Shinjin .

Shinjin is in Jodo-Shin een fundamenteel concept dat we in 't Nederlands het meest accuraat en het duidelijkst kunnen vertolken door "Gemoed van Vertrouwen en Diepe Overgave".

Een van de 'heilsame' uitwerkingen hiervan is het diepe besef dat alles uiteindelijk goed afloopt .

Ik zou dat, aan de hand van enkele voorbeelden, willen illustreren .

Als eerste voorbeeld, wil ik een episode uit de biografie van Shinran Shonin citeren, een verhaal dat treffend de unieke kracht van het diepe vertrouwen in Amida Buddha toelicht .

Eens was er een Yamabushi³, Bennen, die door het groeiend succes van de Jodo-Shinshu uitermate vertoornd was en het besluit nam Shinran Shonin te doden . Hij was zo diep in de greep van zijn blinde drift dat hij besloot Shinran in een dodelijke valstrik te lokken, in een nauwe kloof waar de Shonin op een bepaald ogenblik moest doorreizen .

³ *Yamabushi* : bergasceet, aanhanger van de Japanse Shugendo-(Shinto-)secte. "Zij beklimmen heilige bergen, worden bezeten door geesten en drijven boze geesten (Hara's) uit . Zij verplichten bovendien de inwoners van omliggende dorpen de wil van de Kami-(Shinto-)geesten uit te voeren." Vrij vertaald uit "Dictionary of Religions" (Jn.R.HINNELLS, Penguin).

Maar de Shonin veranderde op 't laatste moment zijn reisroute, nam een andere en langere weg en ontsnapte zo aan een gewisse dood .

Gefrustreerd door deze mislukte aanslag, werd Bennen wild van razernij en nam hij het besluit Shinran met eigen handen te doden in diens huis . Shinrans vrienden hadden intussen kennis gekregen van de moordlustige intenties van Bennen en zij haastten zich om hun meester van het dreigend gevaar op de hoogte te brengen . Ze wilden hem vooral ertoe aanzetten de stad te ontvluchten .

Nochtans, tot ieders ontzetting, weigert Shiran te vluchten . "Alles wel beschouwd," is het standpunt van Shinran, "als deze man zo overstuur is dat hij iemand wil doden, dan heeft die man meer hulp nodig dan om het even wie . Wat zo iemand nodig heeft, is de bevrijdende boodschap van Amida Buddha's Mededogen . Het is dan ook mijn taak deze man te ontmoeten en hem te confronteren ."

Toen de Yamabushi aan het huis van Shinran aankwam, trachtten Shinrans vrienden deze een laatste maal ertoe te bewegen de vlucht te nemen, maar tevergeefs . Shinran schenkt geen aandacht aan hun bidden en smeken . Hij loopt gewoon naar buiten in zijn tuin om Bennen het hoofd te bieden . Shinran zegt geen woord . Hij loopt traag maar zeker naar de man die hem letterlijk naar het leven staat . Zonder aarzelen . Maar in volle overgave aan de Kracht van Amida .

Wanneer hij tegenover Bennen komt te staan, valt deze onverwacht snikkend op zijn knieën, smeekt Shinran hem te willen vergeven en hem de Leer te willen onderwijzen .

Inderdaad een aangrijpende episode . En ook een treffend voorbeeld van het vertrouwen van Shinran Shonin . Wij sterven niet vooraleer het uur van onze dood aangebroken is (een vanzelfsprekendheid misschien, maar die we boeddhistisch dienen te interpreteren), en het is ook normaal dat we sterven wanneer het (karmisch) moment aangebroken is . Zo zou je ook kunnen stellen dat 'vrezin', 'angst hebben', overeenstemt met een gebrek aan vertrouwen in de Andere Kracht : die van Amida .

Dit fragment uit het leven van Shinran Shonins verbanning illustreert treffend dat ons leven een loutere aaneenschakeling is van doodgewone, alledaagse, maar soms ook doodsgevaarlijke momenten, die alle onvermijdelijk een goede afloop kennen, vroeg... of laat .

"Voor een boeddhist bestaan er fundamenteel enkel twee soorten omstandigheden : die, welke meteen goede resultaten opleveren⁴ en die, welke eerst negatieve resultaten opleveren en waarvan de goede gevolgen op zich laten wachten en pas nadien merkbaar zijn⁵." (Kiyosawa Manshi)

Als tweede voorbeeld neem ik de aangrijpende oproep die we enkele maanden geleden konden lezen in vele kranten, tijdschriften en publicaties van humanitaire organisaties . Deze oproep ging uit van een Engels tienjarig jongetje dat al enkele maanden als kankerpatiëntje in een ziekenhuis verzorgd werd .

Ondanks zijn erg jonge leeftijd, beseftte dit jongetje goed dat hij niet lang meer te leven had . Maar hij had nog één laatste wens, namelijk zijn naam vermeld zien in het Guinness Book of Records als recordhouder van het aantal ansichtkaarten . Wel een heel uitzonderlijke wens als je weet dat je dagen geteld zijn, ook al ben je maar 10 . Maar ook voor dat jongetje loopt alles uiteindelijk goed af . Ook voor hem is het leven niet vergeefs .

Als derde voorbeeld denk ik aan vrienden en kennissen, misschien familieleden die plots uit ons midden weggerukt worden . Vrienden die al door Amida's Mededogen 'vastgegrepen' zijn (ik denk hier b.v. aan onze vriend Luc Lammens die ik persoonlijk gekend heb). Maar ook aan de familieleden en kennissen uit onze omgeving voor wie het leven vaak uitzichtloos, zinloos, hopeloos is of was . Ook voor deze laatsten valt alles uiteindelijk goed uit .

Dat is ook mijn persoonlijke ervaring wanneer ik nu terugblik op lange jaren van vallen en opstaan, zoeken en tasten naar een verklaring voor de vele vragen naar het hoe en waarom van ons bestaan op de weg van onze samsara .

Dit alles, vrienden, kan niet anders dan ons gevoel van dankbaarheid versterken. Gevoel dat opwelt uit het Gemoed van Vertrouwen en Overgave, dat ons de zekerheid geeft dat

alles uiteindelijk goed afloopt . Dat alles uiteindelijk goed uitvalt .

Namu Amida Butsu !

⁴Jun-en in 't Japans .

⁵Gyaku-en .

Danielle Girardin

L I J D E N

Dukha - vertaald als 'lijden' - is een centraal concept in de Leer van de Boeddha, en het is haast onmogelijk om over de Leer te praten zonder de problematiek van het 'lijden' aan te raken. Met 'lijden' bedoelen we in het boeddhisme niet enkel de overduidelijke vormen van lichamelijk en mentaal lijden die we in het bestaan van andere wezens en in de eigen existentie kunnen waarnemen, maar ook vage gevoelens van onbevredigdheid, onrustigheid, het gevoel dat ons leven en de dingen niet helemaal zijn zoals ze zouden moeten zijn - of zouden kunnen zijn, met andere woorden het gevoel dat er iets scheef zit, dat er iets inadequaat schuilt in onze verbinding tot onszelf en tot de dingen rondom. De ervaringskern van de Leer - de Vier Edele Waarheden - werd dan ook geformuleerd in termen van lijden: we spreken over de realiteit van het lijden, de oorsprong van het lijden, de mogelijkheid tot opheffing van het lijden en het pad dat voert naar deze opheffing van het lijden.

Nu, lijden kan dan nog inherent zijn aan alle bestaansvormen in alle tijden, maar de houding die de mensen ertegenover aannemen, verschilt van cultuur tot cultuur, en hiermee dienen we rekening te houden wanneer we de Leer beschikbaar stellen in de context van de moderne samenleving.

Ik begin hierover omdat ik de ervaring heb dat de houding van het boeddhisme tegenover het fenomeen van lijden nogal eens misverstaan wordt. Niet alleen wordt de Leer soms opgevat als een levensvreemd pessimisme op basis van de Eerste Edele Waarheid, maar ook de Derde Edele Waarheid wordt bevraagd: is de opheffing van het lijden wel wenselijk, vraagt men, schuilt er in de ervaring van het lijden niet juist een mogelijkheid om ons leven tot een diepere vervulling te brengen, en geven we dat niet op bij de opheffing van het lijden?

Het is inderdaad niet zonder meer evident wat een religie die vertrekt van de realiteit van het lijden en die het tebovenkomen ervan centraal stelt, kan betekenen in de context van onze moderne cultuur, waarin enerzijds het lijden ontkend en weggestopt wordt, en anderzijds het lijden haast verheerlijkt wordt als een vorm van heroïsme. Want de houding van onze cultuur op dit punt is inderdaad zeer ambigu. Enerzijds bemerken we in onze samenleving een sterke hedonistische tendens en een hierzijdse gerichtheid. Het aardse leven in al

zijn aspecten wordt geïdealiseerd als een mogelijkheid tot vervulling, tot zelfontplooiing en tot vreugde. Deze illusie kan echter maar volgehouden worden door allerlei vormen van lijden, die ook tot ons hierzijdse bestaan behoren, weg te stoppen of uit te bannen. We zien fenomenen als dood, pijn, aftakeling, ziekte, armoede, wanhoop, zwakzinnigheid nog maar zelden in de context van het dagelijkse leven; ze zijn weggestopt in afgeschermden ruimten als ziekenhuizen, tehuisen voor bejaarden, voor armen, voor gehandicapten en dergelijke meer. Het psychologische lijden van mensen wordt enkel geduld in de kleine kring van familie of vrienden.

Het is alsof onze samenleving voelt dat een werkelijke confrontatie met het lijden disruptief zou werken voor het maatschappelijke leven, voor het hedonisme, de consumptiedrift en het reclame-geluk ervan.

Anderzijds treffen we in onze cultuur ook een houding van verheerlijking van het lijden aan. Lijden wordt dan voorgesteld als een gebeuren dat de mens verheft uit zijn afgevlakte dagelijksheid, als een ervaring die hem opnieuw in contact brengt met het leven zelf, met de directheid, de helderheid, de scheppende kracht ervan, als een grenssituatie die hem als individu doet uitsteken boven de samenleving met haar wetten en regels en normen, als een transformatieproces dat hem tot een beter, tot een gelouterd mens maakt.

Het is waarschijnlijk dit beeld dat mensen uit onze samenleving de vraag doet stellen of het wel wenselijk is het lijden op te heffen, en het is op dit punt dat tal van misverstanden kunnen oprijzen.

Ik denk dat, wanneer we deze vraagstelling vanuit de Leer bekijken, we mogen stellen dat een verheerlijking van het lijden even ideologisch en even inadequaat is als een ontkennen of een wegstoppen ervan. Een dergelijke verheerlijking is waarschijnlijk, gedeeltelijk een christelijke erfenis in onze seculiëre samenleving, gedeeltelijk ook behoort ze misschien tot ons mens-zijn zelf om ons te laten fascineren door het lijden. Aan de andere kant kunnen we moeilijk ontkennen dat ervaringen van lijden vaak aan de basis liggen van een diepere vervulling van het leven zelf. Vaak zien we dat grote werken in de kunst oprijzen uit extreme situaties van lijden.

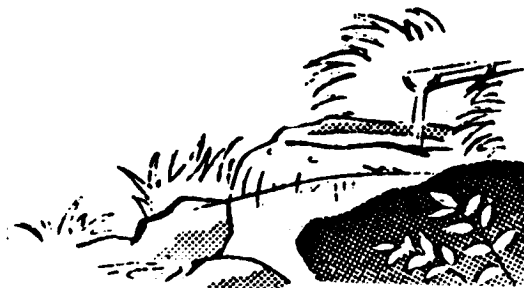
Ik denk dat we in het boeddhisme deze problematiek dienen te beschouwen vanuit de kernnoties van 'zelf' en 'zelfloosheid'. Wanneer we spreken over het opheffen van het lijden, denk ik dat daarmee deze gevallen bedoeld zijn waarin een leven beperkt wordt doordat iemand leeft vanuit allerlei beelden, houdingen,

vooroordelen, gevoelens e.d. die hem niet langer in staat stellen het leven zelf ten volle te ervaren en de mogelijkheden ervan te zien . Dergelijke vormen van het lijden worden meestal door de persoon zelf als negatief ervaren en de opheffing ervan wordt gewenst . Mensen kunnen ook lijden uit een vorm van zelfverheerlijking . Dergelijke gevallen worden in het boeddhisme echter beschouwd, denk ik, als vormen van inadequaat gedrag, en de opheffing van het lijden heeft hierop betrekking .

De voorstelling dat iemand moet lijden om iets groots te kunnen scheppen, dat iemand noodzakelijk eerst doorheen de hel moet gaan om geluk en vervulling te vinden of om gelouterd of beter te worden is een beeld, een vooroordeel, maar geen feitelijke bewering .

Maar lijden kan ook oprijzen als een ongemedieerde ervaring, als een louter gewaar-zijn, zonder dat een 'ik' zich dit lijden toeëigent . En het is de directheid of ongemedieerdheid van dit gebeuren die een diepere vervulling brengt, die zich voltrekt als een mogelijkheid, niet als een beperking . Het is de onmiddellijkheid van deze ervaring die ons op een nieuwe wijze in contact brengt met de fenomenen van onze wereld . Maar over dit gebeuren kunnen we nog nauwelijks als lijden spreken ; in die directe ervaring is er immers niet langer een 'ik' dat lijdt of zich vragen zou stellen over de wenselijkheid of de onwenselijkheid van de opheffing van het lijden . De angst om iets te verliezen bij de opheffing van het lijden is een angst die door ons 'ik' wordt ingegeven, en het is juist in het loslaten hiervan dat het leven in alle volheid ervan opnieuw oprijst, en het is juist dit gebeuren dat we de Opheffing van het Lijden noemen .

Namu Amida Butsu .

S E N E C A

Epistola XXVIII ad Lucilium

Gij denkt dat zoiets u alleen is overkomen en ge staat versteld, alsof het iets totaal nieuw voor u is, nl. dat ge een lange reis hebt ondernomen en zoveel verschillende wegen hebt gevolgd zonder dat ge erin geslaagd zijt de droefheid van uw loodzwaar hart op te heffen ?

Het is uw hart dat ge moet veranderen, en niet het landschap . Het doet er niet toe wijdse zeeën over te steken : waar ge aan wal stapt, volgen uw kwellingen u op de voet .

Aan iemand die hem een soortgelijke klacht voorlegde, antwoordde Socrates : Waarom zijt gij verbaasd dat deze lange omzwervingen u niet geholpen hebben ? Datgene wat u heeft weggedreven, dat staat u al op te wachten .

Welk nieuw landschap zou u kunnen tot rust brengen ? Welke ontdekking van steden of landen ? Een dergelijk heen en weer hollen leidt alleen maar tot verwarring . En ge vraagt u af waarom zo'n wegluchten u niet kan helpen ? Gij neemt uzelf mee in de vlucht .

Datgene wat uw hart drukt moet ge wegnemen : niet eerder zal er enige plek ter wereld zijn die u kan behagen . Ge loopt heen en weer om dat wat op u weegt af te schudden, maar dat druk aan en weer geloop maakt u alleen maar nog onrustiger . Denk maar aan de lading van een schip : wanneer die evenwichtig opgestapeld is, oefent ze weinig druk uit . Maar o wee als ze heen en weer hotst en botst, dan kan ze het schip naar de dieperik helpen .

Wat ge ook onderneemt, het is toch tegen uzelf dat ge tekeer gaat, en door al dat druk-doen schaadt ge alleen uzelf . Het is alsof ge een zieke door elkaar zoudt schudden . Eens dat ge van die kwelling bevrijd zult zijn, zal elke reis u aangenaam zijn, en al stuurt men u naar de uithoeken der wereld in de meest barbaarse gebieden, overal zal het landschap u vertrouwd zijn .

Het belangrijkste is niet waar ge terecht komt, maar in welke gemoedstoestand .

Gedeeltelijke en vrije vertaling van brief 28 van Seneca aan zijn vriend en leerling Lucilius (1ste e. n.C.) door K. Haemers .

JODO-SHINSHU BEGRIJPEN (4)

Dr. Taitetsu UNNO

GOED EN KWAAD

Een van de belangrijkste punten die in *Tannisho* behandeld worden, is het probleem van goed en kwaad. Dit probleem dient op drie niveaus verstaan te worden: het wettelijke, het morele en het religieuze niveau. Op het vlak van de wettelijkheid worden goed en kwaad, juist en verkeerd beoordeeld op basis van een objectieve wetgeving die - min of meer - in gelijke mate en in alle omstandigheden op iedereen toepasselijk is. Op het morele vlak zijn goed en kwaad, ofschoon ze ook blootgesteld zijn aan de mening van anderen, hoofdzakelijk afhankelijk van het geweten en de integriteit van het individu. Op het religieuze vlak worden goed en kwaad beschouwd vanuit het standpunt van een hogere orde; in het boeddhisme b.v. worden ze beschouwd ten opzichte van het proces dat voert naar het verwezenlijken van het boeddhaschap.

Vanuit dit standpunt bestaat er een fundamenteeler kwaad dan het morele goed of slecht; dat fundamentele kwaad verhindert immers de mens met enige kans op succes religieuze praktijken te beoefenen, zo bevrijding te verwezenlijken en Boeddha te worden. Dit karmische kwaad, dat wortelt in blinde driften, vergiftigt zowel het relatieve goed als het relatieve kwaad; het bevlekt zelfs het hoogste goed met egoïstische motiveringen. Maar deze realisatie komt niet voort uit loutere zelf-reflectie, gevoerd in de zin van het subject/object-denken. Ze resulteert veeleer uit het bewustworden via de Leer en tevens door de werkzaamheid van de Voortijdelijke Geloofte, waardoor het karmisch kwaad een eersterangs aangelegenheid wordt. In dit bewustworden, verliest hetgeen wij als "goed" en "kwaad" beschouwen, zijn hetzij positieve hetzij negatieve potentie tot verlichting. Dit religieuze perspectief of goed en kwaad treffen we aan in het eerste hoofdstuk van *Tannisho*:

Amida's Voortijdelijke Geloofte maakt geen onderscheid tussen oud en jong, tussen goed en kwaad . Alleen shinjin⁶ is van belang, dat houde men goed voor ogen . De reden hiervoor is dat de Geloofte werd afgelegd om de levende wezens te verlossen uit hun onmetelijk diep karmisch onheil van razend woedende blinde passies . Daarom : als men zich aan de werkzaamheid van de Voortijdelijke Geloofte overgeeft, dan zijn andere goede werken overbodig . Er is immers geen enkel goed werk dat de nembutsu overtreft . Daarom vreze men het kwade niet . Want geen kwaad is sterk genoeg om Amida's Voortijdelijke Geloofte te hinderen .⁷

Wanneer we op het morele vlak blijven en we zoeken daar naar het Pad ter Verlichting, dan geloven we dat door "goed" te zijn wij ons doel zullen naderen, en dat door "slecht" te zijn, wij ons ervan verwijderen . Dit is evenwel niet het juiste begrip van het Pad; het toont aan dat men onwetend blijft over het feit dat zowel relatief goed als relatief slecht beide manifestaties zijn van bittere zelf-bekommernis die voortspruit uit het fundamentele kwaad .

Hierbij dient men onmiddellijk duidelijk te stellen dat dit geen ontkennen is van moreel goed en kwaad ! Immers, de menselijke wezens zouden zich steeds en natuurlijk moreel moeten gedragen, maar tevens dat er geen bijzondere spirituele betekenis dient gehecht te worden aan het goede te doen en het boze te vermijden. Maar voor ons stelt zich het probleem dat we soms niet enkel het goede niet doen, maar dat we bewust verkiezen het kwade te doen . Zo gebeurt het dat we diegenen die ons dierbaar zijn en in nood verkeren, willen helpen, maar soms is er niets wat we kunnen doen, daar het probleem buiten ons vermogen ligt. Geconfronteerd met de kritische keuze tussen goed en kwaad, kiezen we, soms zelfs onderbewust, datgene dat beantwoordt aan onze ego-gerichte behoeften . Worden we met dergelijke dilemma's geconfronteerd, dan komen we oog in oog te staan met ons existentieel zelf en zien we de subtiele bewegingen van het fundamentele kwaad dat als het ware ingepakt is in waar mededogen . Dit bracht Shinran ertoe vast te stellen :

Zelfs de goede mens verwezenlijkt de geboorte, hoezeer dan ook de slechte .

⁶ T. Unno gebruikt hier de vertaling 'true entrusting', het ware vertrouwen, de ware overgave .

⁷ Nederlandse vertaling Sh.A.Peel, in "Tannisho, Het Betreuren van Afwijkingen" (Antwerpen, 1989).

De realisering van het karmisch kwaad (*ki*) en van de Voortijdelijke Gelofte (*ho*) is gelijktijdig en onscheidbaar . Worden die twee onafhankelijk van elkaar nagestreefd, dan treden onherstelbare vervormingen op . Het eenzijdig focaliseren op het kwaad kan gemakkelijk obsessief en destructief worden, zelfs leidend tot een verrechtvaardiging van het kwaad . Shinrans aanmaning : "Ge moet geen vergift nemen zomaar omdat er een tegengift bestaat" richt zich juist tegen dergelijke neiging in de menselijke geest . Aan de andere kant leidt een exclusieve bekommernis met de Ander-Kracht, waarbij elk besef van het eigen karmisch kwaad ontbreekt, tot een begoochelend vertrouwen op een uitwendige werking om elke vorm van menselijk kwaad op te lossen . Zo'n houding ondermijnt de weg naar de verlichting en vertroetelt de laksen onder ons . Beide houdingen zijn vormen van subliminale gehechtheden aan een vals, vooropgesteld 'zelf' . In het ware vertrouwen is een creatieve spanning altijd werkzaam tussen *ki* en *ho* , karmisch kwaad en Voortijdelijke Gelofte
Saiichi zegt hierover :

Wanneer het kwaad niet gerealiseerd wordt, wordt de Boeddha niet gerealiseerd .

Wanneer het kwaad gerealiseerd wordt, dan wordt ook de Boeddha gerealiseerd .

Het kwaad en de Boeddha zijn één .

Dat is de zeslettergrepige Namu-amida-butsu .

Hoe ellendig ! Hoe ellendig !

Hoe dankbaar ! Hoe dankbaar !

"Ellendig" verwijst naar de existentiële realiteit van de menselijke wezens . Wat men ook doet, het diept het geboeid-zijn aan het samsarisch bestaan enkel verder uit . Het probleem dat ons levensevenwicht verstoort, is een eigen maaksel ; de oorsprong ervan ligt niet buiten ons, maar diep in onze karmische natuur .

"Dankbaar" betekent de diepwortelende dankbaarheid voor de werkzaamheid van het grote ware mededogen dat speciaal afgestemd is op dit 'zelf' van karmisch kwaad en en totaal gericht is op bevrijding en vrijheid . Deze simultane realisering ligt vervat in de nembutsu .

N E M B U T S U

In *Tannisho* wordt de term "nembutsu" in drie betekenissen gebruikt : als synoniem voor de Naam (*myogo*), de fundamentele realiteit ; als het uitspreken van de naam, *Namu-amida-butsu*; en als het ware vertrouwen *shinjin* , de werkzaamheid van de Naam in 's mensen leven .

De Naam als fundamentele realiteit heeft geen bestaan apart van zijn betrokkenheid als het agens dat de mens tot bewust-worden moet voeren . Dit blijkt immers uit de inhoud zelf van de *Namu-amida-butsu* als één-heid van *ki* en *ho* ; namelijk dat "namu" verwijst naar de persoon die zich geheel toevertrouwt aan "amida butsu", Amida Buddha, dank zij de werkzaamheid van de Voortijdelijke Gelofte . Of anders gezegd : "amida butsu" treedt in het bestaan van "namu" en verleent aan deze de eigenschap zich toe te vertrouwen aan het Licht en Leven dat Amida is . Iedereen, bewust of onbewust, is essentieel voor de vervulling en de voltooiing van de Naam . Om deze reden is het centrale object van verering in het Shinboeddhisme niet Amida Buddha, maar de Naam *Namu-amida-butsu*. Dat is ook de reden waarom de uitverkoren afbeelding niet is het beeld of de schildering van Amida Buddha, maar wél de hangrol waarop de Naam geschreven staat .

Wanneer de volle betekenis van de Naam als totaliteit van wijsheid/mededogen gerealiseerd wordt, dan wordt dit a.h.w. bevestigd door het uitspreken van de *nembutsu* . Dit uitspreken is evenwel niet zomaar een kwestie van verbaal reciteren ; het is veeleer het opwellen van dat wat in de diepte van het zelf waarlijk en werkelijk ervaren wordt . In het uitspreken van *Namu-amida-butsu* is bijgevolg het gemced van Amida aanwezig, dat de mens heeft doen ontwaken en zijn gehele wezen oriënteert in de zin van welwillendheid, tederheid en soepelheid . In deze zin is het uitspreken van de *nembutsu* niets anders dan het beleven van de Naam .

Ten slotte wordt "nembutsu" gebruikt om het ware vertrouwen aan te duiden, de eenheid van *ki* en *ho* , *namu plus amida butsu* . Het vertrouwen is het loslaten van alle fixeringen, de absolute vrijheid die het doel van het boeddhisme is . Zo zegt Shinran : "De mens van *nembutsu* bewandelt het éne pad zonder hindernissen" (*Tannisho*, vii).

Deze vrijheid wordt in Shinrans geschriften op diverse wijzen uitgedrukt : zo wordt ze genoemd 'het gaan geenzijds van geboorte-en-dood', 'de intrede in de oceaan van Amida's Gelofte', 'het gegrepen worden om nooit meer losgelaten te

worden', 'de intrede in het gezelschap van de waarlijk gevestigden', 'het bereiken van het stadium van niet-terugvallen' en 'het verwezenlijken van het diamantharde ware vertrouwen' .

Tannisho is waarlijk een gids die ons helpt de kritische, fundamentele levensvragen te exploreren : Hoe kan ik waarlijk vrij worden ? Hoe kan ik het ware vertrouwen ervaren ? Hoe kan ik in hart en geest vrede scheppen ? Hoe kan ik het boeddhaschap verwezenlijken ? En het antwoord op die vragen zal oprijzen, volgens Shinran, op *dát precieze moment* dat het tijdloze de tijd doorbreekt :

Op het ogenblik dat men vertrouwd wordt met de gedachte dat men gered is door de onverwoordbare kracht van Amida's Gelofte en zo de Geboorte in het Reine Land verwezenlijkt, dan pas opent sich onze geest voor het uitspreken van de nembutsu . Op datzelfde ogenblik overspoelt ons de weldadige vreugde door Amida 'omvat-en-nooit-meer-losgelaten' te worden .

(einde)

JIKOJI-Nieuws

Wenen : Shin conferenties

Van 20 tot en met 26 augustus hadden hier twee conferenties plaats : de zg. 'mini' d.i. 'plaatselijke' IASBS-conferentie, gevolgd door de 6de Europese Shin-Conferentie . Meer dan 80 deelnemers, uit wel 12 landen . Op te merken was dat voor de eerste maal Monshu Koshin Ohtani én Zenmon Kosho Ohtani beiden deze zittingen bijwoonden .

Tijdens het eerste, academische gedeelte werden meer dan 30 lezingen en referaten gehouden in de imposante lokalen van de Weense Universiteit . Het tweede gedeelte was eerder religieus gericht ; zo had er o.a. een *kikyo-shiki* viering plaats, waarbij verschillende Oostenrijkers en zelfs een Poolse boeddhist in de Hongwanji-gemeenschap werden opgenomen .

De volgende conferenties in dit genre zullen in 1992 plaats vinden . Vooropgesteld werden twee lokalisaties : Düsseldorf en Antwerpen . Maar een definitieve beslissing is nog niet gevallen .

Kikyo-shiki in Jikoji

Aanluitend bij de conferenties te Wenen, kon Zenmon Kosho Ohtani dan toch, ondanks de vermoeienis van de verre reis en de hoge ouderdom, naar Jikoji komen, om er op zondag 2

september en onder grote belangstelling eveneens een *kikyo-shiki* te houden . Vijf van onze vrienden werden zo in de Shin-sangha opgenomen . Het was een heuglijke en (onverwacht) zonnige dag, waarbij ons minuscule tuintje eens te meer de gelegenheid bood tot ontmoetingen en gesprekken .

Onze hartelijke dank gaat dan ook uit naar onze Zenmon-sama en Lady Ohtani, maar we vergeten ook Rev. Nagatani niet, Zenmons begeleider en assistent, die een actief aandeel had in de ceremonie zelf .

Toch bekruipt ons een zekere bezorgdheid . Het zou immers best kunnen dat Zenmon dergelijke zware inspanningen niet meer aankan en dat wij hem op 2 september voor 't laatst in onze, hem toch zo vertrouwde Jikoji, gezien hebben . Namu Amida Butsu .

Nog bezoekers...

Op 28 augustus mochten we het bezoek ontvangen van een tiental vrienden uit Takaoka (Japan), onder de bezielde en bezielende leiding van Rev. Asuka . Van hen ontvingen we een fraaie prent met de voorstelling van Eshin-ni, Shinrans vrouw . Het was wel een blitzbezoek, maar dat belette ons niet Shoshinge te zingen . En de Hymne van Dankbaarheid Ondokusan .

Van 6 tot 10 september waren de Hawaiianen aan de beurt, meestal

vrienden die Shitoku jaren tevoren in Hawaii, meestal te Honolulu of op Maui ontmoet had . Een hele belevenis, met zulke hartelijke mensen die voor enkelen onder ons als het ware een voorbeeld stelden van wat de Ander-Kracht Nembutsu wel betekent . Op vrijdag 7 werd het oude Antwerpen geëxploreerd, van het Begijnenhof in de Rodestraat (voor de meeste Antwerpenaren overigens een onbekende plek...) tot en met het wonderlijk mooie en interessante Plantijnmuseum . 's Avonds hadden we in Jikoji een "Service" op zijn Amerikaans, waarbij de sutra's in het Engels (in de vrije maar fraaie vertaling o.m. van Ruth Tabrah) gereciteerd worden . Gevolgd door een kleine receptie met veel gesprekken en prettige contacten .

Op zaterdag 8 september trokken onze vrienden naar Brugge, waarbij onze Bruno hen als gids en tolk diende . En de superlatieven waren niet van de lucht ! 's Zondags deden we het wat kalmer aan, met een fikse wandeling in Pallieters Lier : St-Gommaars, Zimmertoren, duivenverkopers op de Grote Markt, het genoot allemaal de belangstelling van onze Shin-Hawaiianen ! En niets van dat goedkope exotisme dat wij van Waikiki Beach verwachten : geen hula-hula, geen smartlapperige gitaren, maar degelijke, toegewijde, Shin-bewuste mensen voor wie de Nembutsu méér is dan een toevlucht : een levenspad . Aloha... en Namu Amida Butsu .

Op 3 november en vrij onverwacht, gidste Daniel Garain naar Jikoji een Sri-Lankese bhikkhu : Ven. Kimbulapitiye Saddhananda, abt van het Chethiyaramaya-klooster te Andiambalama . Deze Theravada-monnik bleek zeer goed op de hoogte van het Mahayana-gebeuren en verborg geenszins zijn bijzondere belangstelling voor de filosoof Nagarjuna . En dan begrijpt wie Shitoku wat kent, dat er warme gesprekken waren en dat een sterke sympathie ontstond . Verder werd gesproken over de rol van de *Abhidhamma*, de fundamentele punten die boeddhistische scholen verbinden en één maken in hun dharmische realiteit, over de ontmoetingen met het christendom, de waarde van disciplineregels enz. Bijzonder aangenamen en interessante uren . Hopen we dat deze nieuwe vriend zo spoedig mogelijk de kans ziet Jikoji nogmaals te bezoeken.

Algemene Vergadering

Op 15 september had in Jikoji een Bijzondere Algemene Vergadering van de v.z.w. Centrum voor Shin-Boeddhisme plaats . Shitoku bracht er verslag uit over de juridische en financiële situatie van het Centrum, waarvoor geen bijzondere directe bezorgdheid bestaat . Maar hij sprak ook de wens uit ontlast te worden van de administratieve taken die soms heel wat tijd en denkrimte in beslag nemen . Er werd dank ook overgegaan tot de vorming van een nieuwe Raad van Bestuur, die - zoals de wet het voorschrijft -

de gebruikelijke functies verdeelde . En wel als volgt: voorzitter H. Eerdenkens, secretaris L. Van Schoors, penningmeester B. Van Parijs . Het spreekt vanzelf dat deze ombouw een periode van overgang en aanpassing vereist .

Op aanvraag van het nieuwe bestuur, blijft Shitoku instaan voor het spirituele en het pastorale, evenals voor de leringen en de publicaties . Ook de contacten met Japan blijven hem toevertrouwd .

Nieuw vloerkleed

Wie sedert kort onze tempelruimte betrad, zal beslist opgemerkt hebben dat er een nieuwe vloerbekleding ligt. Dit is een schenking van een West-vlaams (en diep-christelijk) student van de Faculteit voor Vergelijkende Godsdienswetenschappen. Hartelijk dank, Lucien !

Bestaat het toeval, ik vraag het u . Bij zijn laatste bezoek aan Jikoji, zei Rev. Yamasaki dat we eigenlijk in de *hondo* iets anders op de vloer zouden moeten hebben dan die rijsttegels en die matjes; hij sprak daar van een doorlopend vloerkleed . Maar dat is er toen niet gekomen... Nu is het er . Geloof u in het toeval ?

Sutra-cursus

Op 9 november startte onze nieuwe cursus, gewijd aan de "Boeddhistische

Sutra-literatuur" Hij loopt tot in mei, op 15 vrijdagavonden, en heeft plaats in Jikoji . De serie beoogt het geheel van de sutra-literatuur te doorlopen en diverse problemen eruit te behandelen, zoals ontstaan, samenstelling, vertalingen en publicaties , vanaf de Pali-kanon over de diverse Mahayana-cyclussen, - tot en met (uiteraard !) een bijzondere aandacht voor de Reine-Landsutra's.

Lesgever is Shitoku in zijn functie van *kyoshi*, d.i. sutra-leraar . Hij voorziet overigens een struise documentatie voor de belangstellenden, die het niet altijd even gemakkelijk zullen hebben, - maar dat weten zijn studenten wel...

De Leer van de Boeddha : in braille ?

Een Nederlandse stichting ten dienste van blinden en slechtzienden overweegt momenteel de mogelijkheid de Nederlandse vertaling van "The Teaching of Buddha", uitgegeven door Bukkyo Dendo Kyokai (Tokyo), om te zetten in braille. Er is in dezen nog geen definitieve beslissing, vermits hierbij heel wat elementen komen kijken . Maar reeds de intentie is fantastisch.

10 jaar I.A.B.C.

De International Association of Buddhist Culture bestaat inderdaad 10 jaar . Dat werd in november plechtig gevierd in aanwezigheid van Zenmon Kosho Ohtani, die trouwens een van de

medestichters en animators van IABC is.

Jikoji, dat in de loop der jaren zo sterk door I.A.B.C. , vooral onder inspiratie van wijlen Rev. Prof. Yamasaki, werd gesponsord, heeft via een "message" van dankbaarheid aan deze viering deelgenomen.

Een van de manifestaties van dit tienjarig bestaan is o.m. de publicatie door I.A.B.C. van Shitoku's *Jodo-Shinshu to Kirisutokyo* (Jodo-Shinshu en Christendom), waarbij beide religieuze vormen met elkaar vergeleken worden .

Voorts heeft de nieuwe voorzitter van I.A.B.C. , Prof. Chiba, duidelijk laten weten dat deze stichting de inspanningen van Jikoji zal blijven steunen .

Bibliotheek

Wanneer onze bibliotheekman Hubert de uitleentertijden nakijkt, vindt hij het vervelend, naar en zelfs triestig dat sommige uitgeleende boeken maanden en maanden wegblijven . Daar moet iets aan gedaan worden, zo zal hij gedacht hebben . En vanaf 1 januari 1991 zullen we dan maar een "reglement" invoeren, met de hoop dat de circulatie van de boeken vlotter zal verlopen - en zo niet, dat er... betaald zal worden !

Voortaan zullen de boeken voor een maximum termijn van één maand uitgeleend worden, maar met de mogelijkheid te verlengen indien er geen ander aanvrager voor die titel is. Het boek moet wél telkens opnieuw aan onze bibliotheek-Hubert voorgelegd worden . Komt men over de toegelaten termijn, dan wordt per titel en voor de eerste week 20 F boete gerekend . Per week zou die boete telkens met 20 F verhoogd worden : een tweede week kost van 20 + 20 F (in totaal voor de 2 weken dus 60 F), een derde week kost 20 + 20 + 20 F (in totaal voor die drie weken bijgevolg 20 + 40 + 60 = 120 F) ! Dat is véél, hoor ik zeggen . Natuurlijk, maar dat boetegeld zal Jikoji en zijn bibliotheek ten goede komen . Eigenlijk weet Shitoku niet meer wat hij wil : een vlotte boeken-uitlening... of veel boeken die wegblijven en centjes die binnenkomen ?

Dra zit het jaar er weer op, met zijn ontgoochelingen, zijn pijnen, zijn verwachtingen, zijn momenten van vreugde .

Jikoji maakt van deze vaststelling gebruik om alle Eko-lezers en alle Jikoji-vrienden en -vijanden een vreugdig en vredevol 1991 toe te wensen .

Mochten alle wezens gelukkig zijn, in een gemoed van vrede leven, in zich het gemoed ter verlichting laten opkomen, om shinjin te verwezenlijken en in het Reine Land geboren te worden tot heil van alle wezens .

Namu Amida Butsu .

ROOSTER DER BIJEENKOMSTEN

Di 04.12 20 u. Amida-kyo (H)
Vr 07.12 20 u. Sutra-cursus
Za 08.12 14.30 Jodo-E¹ - Shoshinge (Sh)
Di 11.12 20 u. Sambutsuge (B)
Vr 14.12 20 u. Sutra-cursus
Di 18.12 20 u. Juseige (Sh)
Vr 28.12 20 u. Joya-E²- Shoshinge (Sh)

1991

Vr 04.01 20 u. Nieuwjaar - Shoshinge (Sh)
Di 08.01 20 u. Junirai (K)
Vr 11.01 20 u. Sutra-cursus
Di 15.01 20 u. Memoriaal Zuiken Inagaki - Shoshinge (Sh)
Za 19.01 14.30 Ho-on Ko³ - Shoshinge (Sh)
Di 22.01 20 u. Amida-kyo (R)
Vr 25.01 20 u. Sutra-cursus
Di 29.01 20 u. Sambutsuge (Sh)

Di 05.02 20 u. Juseige (D)
Vr 08.02 20 u. Sutra-cursus
Di 12.02 20 u. Junirai (H)
Zo 17.02 10.30 Nehan-E⁴ - Shoshinge (Sh)
Di 19.02 20 u. Amida-kyo (B)
Vr 22.02 20 u. Sutra-cursus
Di 26.02 20 u. Sambutsuge (K)

Vr 01.03 20 u. Sutra-cursus
Di 05.03 20 u. Juseige (R)
Di 12.03 20 u. Junirai (Sh)
Vr 15.03 20 u. Sutra-cursus
Di 19.03 20 u. Amida-kyo (D)
Za 23.03 14.30 O-Higan⁵ - Shoshinge (Sh)

¹ Eigenlijk op 6 december. Letterlijk: "Feest van het Reine Land".
Gedenkt de Verlichting van Buddha Gautama.

²Afscheid van het jaar.

³Gedachtenis van Shinran Shonins overlijden - Dag van Dankbaarheid

⁴ (eigenlijk 15.02) 'Nirvana-dag', gedachtenis van Gautama Buddha's intrede in het Parinirvana.

⁵Bijzondere Lentedevotieperiode (18.03-23.03).

J I K O - J I
Tempel van het Licht van Mededogen

CENTRUM VOOR SHIN-BOEDDHISME v.z.w.

Pretoriastraat 68
2600 Antwerpen-Berchem

Verantwoordelijk uitgever : Sh.A.Peel , Leemputstraat 10
2600 Antwerpen-Berchem

Overname toegelaten mits bronvermelding en bewijsexemplaar .

Sneldrukkerij Total Copy Service, Herentals .